

Denk EERST aan mensen met een beperking!

Inclusief en toegankelijk Utrecht 2026

Inhoud

Inleiding	2
Ons werk	2
Wat deed de gemeenteraad tot nu toe?	2
Wat willen we nu van u?	3
1. Onderwijs	4
2. Huisvesting	4
3. Wmo	5
4. Onafhankelijke cliëntondersteuning Wmo en W&I	5
5. Toegankelijkheid	6
6. Armoedebeleid	6
7. Werk	6
8. Mobiliteit en vervoer	7
9. Denk EERST aan mensen met een beperking!	7
10. Einddoel: een inclusief en toegankelijk Utrecht	7

Inleiding

Alweer 10 jaar geleden, op 14 juli 2016 werd het [VN-verdrag voor gelijke rechten van mensen met een beperking](#) geratificeerd door de Nederlandse regering. **Dit betekent dat de (lokale) overheid verantwoordelijk is geworden voor inclusief beleid voor mensen met een beperking e/o chronische ziekte-aandoening.**

Daarom is 5 jaar geleden in 2020 [het uitvoeringsprogramma 'Utrecht voor iedereen toegankelijk' door de gemeenteraad vastgesteld](#). Dit wordt ook wel de Lokale Inclusie Agenda genoemd. Elke gemeente moet dit samen met de belangenbehartigers van de stad schrijven.

Ons werk

Belangenbehartigers zijn van cruciaal belang omdat invloed uitoefenen op beleid een vak is dat veel tijd kost. Ons werk wordt gevoed met de vele signalen van mensen met een beperking. Daarnaast lezen we kritisch de plannen door van de gemeente en attenderen we maatschappelijke organisaties en bedrijven op specifieke behoeftes van onze achterban.

Mensen met diverse beperkingen zijn niet perse georganiseerd. Een demonstratie zul je niet snel tegenkomen als mensen eerst moeten wachten op hulp om uit bed te komen of op de Regiotaxi.

Invloed en inspraak los je niet op met alleen het inrichten van medezeggenschapsraden, want het leven is breder dan dat. Het gaat over werk, over huisvesting, je opleiding, recreatie, vervoer, kortom: het hele leven en hoe houd je hier regie op.

En zoals bijvoorbeeld zelfs tijdens de coronacrisis bleek: ook dan worden mensen met een beperking of chronische ziekte al te snel vergeten in het algemene beleid. Hoezo kregen mensen met een beperking tussen de 18 – 70 jaar geen kans om per brief te stemmen? Hoezo kregen deze mensen niet ook snel het vaccin toegediend, net als ouderen?

Wij staan voor deze Utrechters en voor hun specifieke behoeften. Wij vragen u dit ook te doen!

Wij nemen de opdracht voor lokale overheden van het VN-verdrag serieus, zoals elke gemeente dit moet doen. En we kunnen daarbij helpen. Fantastisch dat in 2021 begonnen is met de toegankelijkheidssubsidie waarmee particulieren hun locatie kunnen verbouwen, hun website toegankelijk kunnen maken en ook aandacht kunnen schenken aan hun sociale houding t.o.v. deze mensen. Geweldig dat dit nu structureel op de begroting staat. Maar daarmee zijn we er nog niet.

Wat deed de gemeenteraad tot nu toe?

Op de eerste plaats voelen we ons steeds meer gesteund door de aandacht die de gemeenteraad in Utrecht voor ons werk had en heeft. Ik noemde hierboven al de toegankelijkheidssubsidie. Ook zijn veel moties op deelonderwerpen aangenomen waarmee ons werk wordt gestut. De visie om Utrecht inclusief en toegankelijk te maken voor iedereen is goed geland binnen de politiek. Zo is bijvoorbeeld eind 2021 een motie aangenomen: [Utrecht toegankelijk in 2036!](#) en in 2024 werd de motie [Denk eerst aan mensen met een beperking!](#) aangenomen. Als alle beleid (en ontwerpen) vanuit dat perspectief worden bekeken, weet je zeker dat het bruikbaar is voor iedereen. Eind maart werd ook nog de motie [Toegankelijkheid, een vanzelfsprekendheid](#) unaniem aangenomen.

Wat willen we nu van u?

Het is geweldig dat gemeenteraadsleden goed begrijpen waarom, hoe en voor wie we aan het werk zijn. Maar dit betekent niet dat het vanzelf goed gaat, we blijven vinger aan de pols houden en vragen u dat ook te doen.

- Op de eerste plaats: vraag de verantwoordelijk wethouders om **concrete uitvoering bij de moties die uw gemeenteraad aanneemt**. Bijvoorbeeld de motie '[Denk eerst aan mensen met een beperking!](#)', hoe krijgt dit handen en voeten? Te vaak blijkt dat een algemeen participatietraject voor burgers niet voldoet voor ons. Ambtenaren zouden verplicht moeten worden om **vooraf (en niet achteraf!)** contact op te nemen met belangenbehartigers over beleidsvoornemens.
- Erken dat ervaringsdeskundigen onmisbaar zijn bij de inrichting van de stad. Ook vooraf bij beleid of het maken van inrichtingsplannen. Belangenbehartigers staan in nauw contact met ervaringsdeskundigen.
- Vraag om de garantie dat alle beleid aanwijsbaar is getoetst aan het **VN-verdrag**. Betrek belangenbehartigers bij het ontwikkelen van deze toets.
- Om ervoor te zorgen dat mensen met een beperking in de werkwijze van ambtenaren niet vergeten worden, willen we in het curriculum van **de ambtenarenschool** opgenomen worden, dit heet in Utrecht '**On Boarding**'. Zo kunnen we elke beginnende ambtenaar voorlichten hoe je beleid maakt en uitvoert, waarbij je eerst met mensen met een beperking rekening houdt.
- Continueer eigenaarschap van de gemeente Utrecht voor een inclusieve toegankelijke stad en blijf de samenwerking met belangenbehartigers waarborgen. Onze wens is om **belangenbehartigers onafhankelijk van de gemeente te financieren**. Onafhankelijke financiering brengt de ontwikkeling van belangenbehartigers als werkelijk onafhankelijk orgaan een stap verder. Wij hopen dat de gemeenteraad hierop gaat toezien.

Hieronder gaan we thematisch in op ons werk. Hartelijk dank voor uw aandacht, wij blijven / gaan graag met u in gesprek, om te beginnen op onze politieke bijeenkomst op 14 mei. Veel wijsheid gewenst bij het schrijven van uw verkiezingsprogramma.

Vriendelijke groet,

Annelies de Jong,

Directeur Solgu, mei 2025

1. Onderwijs

- De gemeente draagt er zorg voor dat iedereen met een beperking een **startkwalificatie** voor de arbeidsmarkt heeft.

Voor studenten in het beroeps- hoger- en universitair onderwijs maakt de gemeente het mogelijk dat alle randvoorwaarden om succesvol te kunnen studeren geregeld worden:

- Studenten hebben **voldoende financiën** om in hun levensonderhoud te voorzien via de individuele studietoeslag.
- **Huisvesting** nabij de onderwijsinstelling: voor studenten die aangepaste woonruimte nodig hebben én voor studenten met een energiebeperking, (woonruimte hoeft niet perse aangepast). Het convenant studentenhuysvesting waarin omschreven staat wat studenten met een beperking nodig hebben wordt geconcretiseerd.
- **De gemeente moet de overgang van studie naar werk faciliteren.**

2. Huisvesting

- De gemeente Utrecht stelt in haar beleid ([Utrecht voor iedereen toegankelijk](#)) toegankelijkheidseisen aan bouwplannen voor woningbouw. Al in 2015 werd hierover een motie aangenomen (M.2015/39). Alle nieuwe **woningen worden bezoekbaar gebouwd**. De gemeente zet alles in het werk opdat bouwende partijen en woningbouwcorporaties zichzelf deze eis gaan opleggen. Niet alleen bij nieuwbouw, **ook bij renovaties** van woningen streven woningcorporaties naar het niveau 'bezoekbaar'. Elke keer weer is de teleurstelling groot als blijkt dat de toegankelijkheid niet (helemaal) aan de wensen voldeed. Vaak moeten achteraf kostbare aanpassingen verricht worden.
- Om te waarborgen dat er minimaal bezoekbare woningbouw wordt gebouwd, moet de gemeente in tenders en vergunningen erkennen dat het Bouwbesluit onvoldoende is en **eisen stellen die bovenop het Bouwbesluit** komen. Dit kan door bij bouwende partijen en ontwikkelaars aan te dringen om de [leidraad toegankelijk bouwen](#) te volgen en conform [NEN 9120](#) te bouwen.
- Woningtoewijzing van aangepaste woningen op basis van **medische indicatie**: duidelijk, eerlijk en vraaggericht. Ook voor mensen met energieproblemen (zie huisvesting studenten).
- Toegankelijke aansluiting van woningen op de openbare ruimte met straatmeubilair volgens inclusief ontwerp (design for all).

3. Wmo

Levering en reparatie van hulpmiddelen, hulp bij huishouden, woningaanpassingen: om te volgen hoe dit loopt gebruikt de gemeente een Ervaringwijzer. Dit blijkt niet goed te werken, de onderzoeken naar (on-)tevredenheid zijn te mager. Bovendien wordt de klachtenregistratie overgelaten aan de leveranciers en de thuiszorgorganisaties die er belang bij hebben om positieve resultaten te laten zien. Dus:

1. De gemeente moet meer zicht hebben op de diensten van de Wmo en de klachten moeten onafhankelijk geregistreerd worden.
2. Hiermee hangt samen: een deugdelijk instrument waarmee de ervaringen van cliënten op levering en reparaties van hulpmiddelen door Wmo gecheckt kunnen worden. De Ervaringwijzer voldoet o.i. nu niet.
3. Er moet een aparte Ervaringwijzer komen voor Hulp bij Huishouden.
4. Meer regie van cliënten op levering en reparatie van hulpmiddelen, bijvoorbeeld met een vouchersysteem¹.

En verder:

5. Het (integraal) **pgb** is als volwaardig alternatief van zorg in natura beschikbaar.
6. Rechtsbescherming bij beschikkingen: niet resultaatgericht maar meetbaar beschikken.

4. Onafhankelijke cliëntondersteuning Wmo en W&I

Integrale, passende en onafhankelijke **cliëntondersteuning in het sociale domein is voor iedereen beschikbaar en vindbaar** (motie 2017 / 262 en amendement 2017 / 90):

- Maak meer werk van de **onafhankelijke cliëntondersteuning** in Utrecht.
 - Maak bekend wat zij doen;
 - Breng het onder de aandacht bij de mensen die dit nodig hebben;
- Geef de **OCO een gidsende functie in het doolhof van zorg en welzijn**.
- Werk zoveel mogelijk vanuit **één loket**. Integraal met goede aansluiting tussen diverse wetten (Jeugdwet; Wmo; Participatiewet; Zorgverzekering, Wet Langdurige Zorg). Mensen moeten niet lastig gevallen worden over de financieringsstromen van diverse wetgeving waaronder hun vraag past.

¹ De tevreden cliënt geeft een waardepapier af aan de leverancier na levering of reparatie van hulpmiddel of woningaanpassing. Met dit waardepapier kan de leverancier een resterend bedrag declareren bij de gemeente.

5. Toegankelijkheid

- De raad en het college doen er alles aan om te voorkomen dat mensen met beperkingen (fysiek) worden buitengesloten. **Toegankelijkheid is de norm!** Adequate informatie over toegankelijkheid moet verplicht zijn bij evenementen van of in samenwerking met de gemeente.
- Om aan toegankelijkheid in de openbare ruimte te werken moeten de richtlijnen die staan in het **Handboek Openbare Ruimte: 'Voetpaden voor Iedereen'** toegepast worden. Het Handboek moet aangevuld worden met [richtlijnen voor toegankelijke parken en groen](#).
- Wij willen meer **evaluaties over de bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid** van de fysieke omgeving (evenementen, cultuur, parken, gebouwen, bestratingen en het vervoer) en de [UST \(Utrecht Standaard Toegankelijk\)](#).
- Alle informatie van de gemeente is begrijpelijk en toegankelijk voor iedereen, ook de **digitale informatie** is toegankelijk.
- Regel **fietsparkeren** in de stad voor afwijkende modellen en zorg dat mensen niet te ver hoeven te lopen.
- Regel **toegankelijke openbare toiletten** in de binnenstad maximaal 250 m. van elkaar.

6. Armoedebeleid

- Garanderen van een gelijkwaardige inkomenssituatie van gezonde en zieke mensen, in navolging van het VN-verdrag. Dit kan bereikt worden door in de aanpak van armoede chronisch zieken en gehandicapten als *aparte* categorie op te nemen en er aangepast beleid voor te formuleren. Als mensen niet voldoende geld hebben om te leven, helpt de gemeente hen. Het College heeft oog voor de financiële draagkracht van mensen bij het voeren van het keukentafelgesprek. Binnen het armoedebeleid houden we rekening met mensen met een beperking die niet rond komen door de **stapeling van kosten voor zorg en ondersteuning**. Ook hier passen we maatwerk toe.

7. Werk

- Garanderen van gelijke kansen op werk. Dit kan bereikt worden door in beeld te brengen hoeveel mensen in Utrecht een beperking hebben en **niet in het doelgroepregister vallen maar wel onder de Participatiewet (en dus de verantwoordelijkheid zijn van de gemeente)**. Er moet beleid gemaakt worden om deze groep adequaat te begeleiden naar werk. Er moet een duidelijke aanvraagprocedure voor het aanvragen van werkplekaanpassingen komen. De informatie hierover naar de burger moet helder en makkelijk vindbaar zijn.
- Ontwikkel een instrument om te monitoren hoe het de komende jaren zal gaan met de zwakste groepen waar in het kader van 'ongelijk investeren voor gelijke kansen' geen of weinig aandacht meer voor zal zijn. Denk aan Nuggers (niet uitkeringsgerechtigden zonder werk) en alleenstaanden met een beperking in de Participatiewet. Door het nieuwe beleid zullen veel mensen met een beperking buiten beeld vallen.

- Blijf werken aan de kennis van werkmachers W&I over klanten met een arbeidsbeperking. Dit zou onderdeel kunnen zijn van ons curriculum voor de ambtenarenschool
- Zorg voor hulp en diensten bij detachering door UW-bedrijf.

8. Mobiliteit en vervoer

- De wetgever stelt dat openbaar vervoer toegankelijk moet zijn voor iedereen. De Provincie Utrecht beheert het openbaar vervoer in de gemeente Utrecht en richt zich vooral op de economie en steeds minder op het maatschappelijk belang van het openbaar vervoer. Steeds meer haltes in wijken verdwijnen en de mobiliteit van kwetsbare bewoners is aan het verschromelen. Mensen met een beperking verliezen de mogelijkheid om zelfstandig te reizen. In verschillende wijken zijn initiatieven om deze vervoersarmoede op te vangen. Het zijn weliswaar goede bedoelingen maar de voertuigen zijn niet toegankelijk en vaak ook niet geschikt voor mensen die slecht ter been zijn (zoals personenauto's met een lage instap). **De gemeente Utrecht dient alles in het werk te stellen dat bewoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen reizen met het openbaar vervoer en met alle aanvullende systemen.**
- Voor mensen die geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer moet er **geschikt doelgroepenvervoer** zijn. Met materieel dat is afgestemd op de beperkingen van de reizigers.
- Autoluw is prima maar autoloos is voor ons afschrikwekkend, een 'No Go'. Mensen met een beperking zijn vaak in hun mobiliteit aangewezen op de auto. Gebieden moeten dus tenminste open blijven voor houders van een gehandicaptenparkeerkaart, zonder kosten en zonder ingewikkelde vergunningverlening.
- Een groot deel van de algemene gehandicaptenparkeerplaatsen voldoet niet aan de richtlijnen. Een verbeterslag in de kwaliteit en kwantiteit is nodig om de stad voor iedereen bereikbaar te houden is.

9. Denk EERST aan mensen met een beperking!

- **Denk eerst aan mensen met een beperking!** Kijk eerst wat mensen met een beperking nodig hebben: fysiek, sociaal en digitaal. Wanneer je je plannen en ontwerpen daarop baseert, dan kan iedereen daarmee uit de voeten. Zo maak je echt inclusief beleid zonder dat aanpassingen achteraf nodig zijn.

10. Einddoel: een inclusief en toegankelijk Utrecht

We hebben u als gemeenteraad nodig bij ons werk. U kunt plannen maken om de stad beter, inclusiever en toegankelijker te maken. U kunt wethouders aanspreken op het beleid. We staan voor u klaar om samen met u het juiste te doen voor onze mooie stad Utrecht!

Hartelijk dank voor uw aandacht

Veel succes met het schrijven van de verkiezingsprogramma's!